

MANAŽERSKÉ SHRNTÍ VÝSLEDKŮ METODICKÉHO AUDITU STATISTIKY ČSÚ

Předmět auditu: Index spotřebitelských cen

Auditovaný útvar: Odbor statistiky cen

Časový průběh auditu: leden 2012 – duben 2012

ČLENOVÉ AUDITORSKÉ SKUPINY:

doc. Ing. Jakub Fischer, Ph.D. (VŠE) – vedoucí skupiny
Ing. Drahomíra Dubská, CSc. (ČSÚ, Oddělení svodných analýz)
Ing. Martin Fassmann (ČMKOS)
Ing. Kamil Kudlák (externí spolupracovník)
Ing. Marie Hušková (externí spolupracovník)
doc. Ing. Eduard Souček, CSc. (externí spolupracovník)

HLAVNÍ ZÁVĚRY:

Na základě provedeného metodického auditu auditorská skupina konstatovala následující:

- 1) Vytvoření nového systému sledování spotřebitelských cen na počátku 90. let patří doposud k ne plně doceněným úspěchům české statistiky. Systém sledování spotřebitelských cen pracoval za posledních více než 20 let vždy s vysokou mírou spolehlivosti. O naprosté důvěryhodnosti tohoto systému i jeho výsledků svědčí nejlépe fakt, že tento systém do současnosti nebyl žádnou zájmovou skupinou české společnosti ani v nejmenším zpochybněn.
- 2) Režim revizí a aktualizací, uplatněný při sestavení současného váhového systému spotřebních košů pro HISC a ISC, znamená významnou inovaci dosavadních postupů. Problémem však i nadále zůstává aktualizace cenových reprezentantů a s tím spojeného odhadu vah uvnitř skupin. K hlavním důvodům patří:
 - a. nastavení monitoringu nových výrobků a služeb, který neposkytuje plnou záruku souladu sledovaných reprezentantů a k nim přiřazených vah se situací ve spotřebě domácností,
 - b. kapacitní a metodologické možnosti statistiky rodinných účtů ve vztahu k potřebám cenové statistiky.

HLAVNÍ DOPORUČENÍ:

Na základě provedeného metodického auditu auditorská skupina navrhuje:

- 1) u pracovníků terénního zjišťování zajistit periodické vzdělávání ze zbožíznalství, zvláště v obtížných sortimentech jako je elektronika, i s využitím znalostí útvarů ČSÚ v oblasti IT,
- 2) u pracovníků terénního zjišťování změnit (prodloužit) termíny pro sledování spotřebitelských cen až do konce měsíce,
- 3) posílit a zkvalitnit systém kvalitativního očišťování,
- 4) formalizovat v podobě metodické příručky postupy prováděné na Oddělení zpracování statistiky cen spotřebitelských a zemědělských (KS ČSÚ v Hradci Králové),
- 5) zvýšit podíl parametrického porovnání a postupně připravit a začít používat sofistikovanější modely kvalitativního očišťování,
- 6) provést průzkum nákupních zvyklostí českého obyvatelstva (na jakých prodejních místech a jaké sortimenty obyvatelé ČR nejčastěji nakupují), případně zvážit využití výsledků průzkumů, které jsou na trhu prováděny, využít výsledky tohoto průzkumu jako vodítko pro výběr prodejního místa,
- 7) konfrontovat potřeby cenové statistiky při řešení váhového systému se současnou nabídkou řešení ze strany statistiky rodinných účtů a definovat podmínky, za kterých by došlo k významnějšímu posunu v aktualizaci a průběžnému zpřesňování váhových systémů; tento krok si nepochybně vyžádá i nastolení úvah o jiné koncepci statistiky rodinných účtů a nebude neutrální z hlediska finančních nákladů,
- 8) využívat existující informační nabídku externích zdrojů, které na komerční bázi pracují s daty obchodních řetězců a poskytují odhady o sortimentních pohybech na českém spotřebitelském trhu.

REAKCE AUDITOVANÉHO ÚTVARU:

Shrnutí jednotlivých klíčových opatření sledovaných v dlouhodobé strategii:

- 1) zvýšit podíl externích specialistů na posouzení stávajícího systému výběru a popisu sledovaných položek, na provádění zbožíznaleckých školení, zejména pro tazatelky, a na provádění sofistikovanějších metod kvalitativního očišťování, například parametrického,
- 2) zvýšit podíl explicitního kvalitativního očišťování, přinejmenším pro významné položky; toho je možno částečně dosáhnout i vlastními silami – pomocí expertních odhadů, zkušenosti se však musí průběžně získávat,
- 3) modifikovat šetření výdajů domácností pro zajištění průběžné detailní aktualizace váhového schématu a výběru položek a rovněž pro zjištění rozložení nákupů domácností mezi typy prodejen,
- 4) rozložení prodejů mezi typy prodejen je možno rovněž zjistit z dat komerčních institucí, detailní data na míru potřebám ČSÚ mohou být však velmi nákladná,
- 5) kontaktovat maloobchodní řetězce pro zajištění dat o aktuální detailní struktuře prodejů, případně pro pilotní souběžný výpočet cenových indexů.